

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: Oponent

Autorka práce: Štefánia Simonová

**Název práce: Tvorba a validácia nástroja pre meranie postojov k nakladaniu s odpadom
v domácnostiach**

Vedoucí práce: Mgr. Jan Urban, Ph.D.

Navržené hodnocení: 18 bodů (výborně)

Autorka práce se věnuje problematice nakládání s odpady v kontextu tzv. teorie Campbellova paradigmatu. Diskutuje tuto teorii v kontextu dalších výzkumů postojů a vytvořila nástroj umožňující měřit postoje k nakládání s odpadem, které zjišťuje, zda odhadnuté postoje mají vliv na reálné lidské chování.

Autorka ukazuje, že teorie Campbellova paradigmatu je dosud relativně nevyužívaná a představuje ji jako alternativu k dominantní teorii plánovaného chování. Campbellovo paradigma, které tvrdí, že pozorované projevy postoje, jsou dány jak úrovní či silou postoje, tak i náklady na realizaci daného chování, pak koncipuje svůj empirický výzkum. V něm využívá, v souladu s dosavadní empirickou praxí vycházející z toho paradigmatu, Raschova modelu. Autorka v empirické části vytvořila originální škálu měření, kdy jednak navrhla sadu výroků a opakovaně je validizovala. Stanovila obtížnost jednotlivých výroků a analyzovala vztah síly postoje s obtížností. V závěru autorka představuje nový a dosud chybějící standardizovaný nástroj pro měření postojů nakládání s odpadem.

Práce si vybírá zajímavou metodologicko-teoretickou optiku, kterou aplikuje na problematiku nakládání s odpadem. Empirické práci předcházela důkladné rešerše literatury. Vzhledem k tomu, že jde o diplomovou práci, autorka zpracovala nadstandardní množství zahraniční literatury, se kterou účelně pracuje. V samotné empirické práci si autorka počíná značně sofistikovaně a systematicky. Zvládnutí techniky a provedení analýzy převyšuje, co můžu posoudit, řadu prací na sociologických katedrách, které se kvantitativnímu výzkumu věnují.

Práce představuje úctyhodný a disciplinovaný výkon. Pokud bych měl nějaké kritičtější momenty, tak by se týkaly obecného zarámování práce. Autorka nevysvětluje, proč je potřeba vyvinout daný nástroj. Na jakou potřebu reaguje, ať už v praxi či v základním výzkumu? K čemu nám pomůže? Tím nechci říct, že by předkládaná práce takové potřeby nenaplnovala, ale není v tom dostatečně explicitní. V současné podobě práce neposkytuje čtenáři dostatečné vodítko, aby takový přínos zhodnotil. Stránkový závěr, který pouze shrnuje, co bylo uděláno, tomu příliš nepomáhá. Je to škoda, protože takové pevné zarámování by podtrhlo energii vloženou do práce. Také by odvrátilo případnou potenciální námitku skeptického čtenáře, že jde o metodologické cvičení, byť bravurně provedené a opředené o důkladnou znalost.

V teoretické části by autorka mohla sumarizovat prostudovanou literaturu trochu systematictější. Řadí za sebe práce, které dělí přes půl století. Používá „někteří autoři“, přestože v závorce citace je jeden autor (např. str. 17, 20, 21). Uvítal bych také více průběžných shrnutí. Vzhledem k množství pojmů a citovaných prací je pro čtenáře složité nenechat se zavalit proudem textu a držet v hlavě argumentační linii. V tom si, myslím, by mu měl text více pomoci. Autorka by také mohla více myslet i na čtenáře, kteří se v daném proudu literatury nepohybují tak suverénně.

Tyto výtky by však neměly ani v nejmenším snižovat kvality a hodnocení předkládané práce a spíše by měly být vnímány jako možná doporučení nadějně badatelce pro další práci. Práce po obsahové stránce i formálním zvládnutí vysoce naplňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Doporučuji ji tedy k obhajobě. **Navrhuji práci hodnotit jako výbornou.**

Pro obhajobu mám tři dotazy: (1) Teorie Campbellova paradigmatu je v zásadě individualistickou teorií rozhodování, ale rozhodování o nakládání s odpadem, respektive o spotřebním chování, je často kolektivní otázkou (rodiny či páru). Domníváte se, že je to limitou tohoto paradigmatu a jak se s touto skutečností lze vypořádat. (2) Lze v nějakých dalších rozpracování modelu dekomponovat otázku obtížnosti – určit její dimenze a jejich váhu v jednotlivých položkách. Takové rozpracování by mohlo mít i praktické aplikace, protože by umožnilo plánovat politické intervence ve smyslu snižování behaviorálních prahů. (3) Sledované výroky odrážejí městský způsob spotřeby a nakládání s odpadem. Do jaké míry může být tato škála použitelná i pro venkovské prostředí?

V Praze dne 9. 2. 2019.

Karel Čada